

¹Құрманбаева С.Т., ¹Садыкова А.Н.

¹Alikhan Bokeikhan University

Қазақстан, Семей

e-mail: kurmanbaeva1968@mai.ru

БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕПТЕ БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕП ПРОЦЕДУРАЛАРЫН МОДЕЛЬДЕУГЕ КӨП САТЫЛЫ ТӘСІЛ

Аннотация

Бұл мақалада бухгалтерлік есепте бухгалтерлік есеп процедураларын модельдеуге жақындау мәселесі қарастырылады. Модель және модельдеу ұғымы тұжырымдалған. Бухгалтерлік есеп процедураларын модельдеудің негізгі деңгейлері анықталады және талқыланады.

Түйінді сөздер: бухгалтерлік есеп және аналитикалық модельдеу; көп сатылы тәсіл; бухгалтерлік есеп жүргізу тәртібі; бухгалтерлік есеп.

¹Құрманбаева С.Т., ¹Садыкова А.Н.

¹Alikhan Bokeikhan University

Қазақстан, Семей

e-mail: kurmanbaeva1968@mai.ru

Многоступенчатый подход к моделированию учетных процедур в бухгалтерском учете

Аннотация

В данной статье рассматривается проблема подхода к моделированию учетных процедур в бухгалтерском учете. Сформулировано понятие модели и моделирования. Определены и рассмотрены основные уровни моделирования учетных процедур.

Ключевые слова: учетно-аналитическое моделирование; многоступенчатый подход; учетные процедуры; бухгалтерский учет.

¹Kurmanbaeva S.T., ¹Sadykova A.N.

¹Alikhan Bokeikhan University

Kazakhstan, Semey

e-mail: kurmanbaeva1968@mai.ru

Multi-stage approach to modeling accounting procedures in accounting

Annotation

This article discusses the problem of approaching modeling accounting procedures in accounting. The concept of model and simulation is formulated. The main levels of modeling accounting procedures are identified and discussed.

Key words: accounting and analytical modeling; multi-stage approach; accounting procedures; Accounting.

Бухгалтерлік есеп, мәні бойынша, ұйымның немесе бизнес-процестің ақпараттық үлгісі болып табылады, өйткені ол объектілердің өздерімен емес, олардың ақпараттық сипаттамаларымен айналысады. Көптеген авторлар бухгалтерлік есеп әдісінің элементтері (құжаттау және түгендеу, бағалау және есептеу, шоттар мен қосарланған жазу, баланс және есеп беру) деп аталатындарды бухгалтерлік есеп әдістері, модельдеудің әртүрлі аспектілерінің көрінісі деп санайды.

Олардың интерпретациясы таңдалған әдістемемен – жалпы алғанда және модельдеу нәтижелерімен – атап айтқанда анықталады деп есептейміз. Бұл әдістер бухгалтерлік есептің негізгі категорияларын зерттеуде қолданылады және бухгалтерлік есептің негізгі тәртібін құрайды [1].

Әдіс ретінде модельдеу бухгалтерлік есепке ерекше тән, бірақ модельдеудің өзі іс жүзінде тәжірибедегідей тәсілдермен жүзеге асырылады: жағдайды анықтау, операцияларды тіркеу, кестелерді құру және

сандық мысалдарды көрсету [6].

Сонымен, бухгалтерлік есеп моделін оның негізгі элементтерін және олардың арасындағы бухгалтерлік есеп жүйесіндегі өзара байланыстарды анықтау үшін экономикалық (немесе бухгалтерлік есеп) процесті немесе оның элементтерін – экономикалық өмір фактілерін (бухгалтерлік есеп техникасын) оңайлатылған бейнелеу ретінде түсіндіруге болады. бухгалтерлік есеп мәселелерін шешу.

Таңдалған тақырыптың өзектілігін ұлттық бухгалтерлік есеп жүйесін халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкестендіру бойынша Қазақстан Республикасында жүргізіліп жатқан реформаның мақсаттары да расталады, нормативтік реттеуді бухгалтерлік есеп процесінен бухгалтерлік есептілікке қайта бағдарлау қажет. пайдаланушылар үшін маңызды ақпарат қарастырылуда.

Дегенмен, есеп берудің коммуникативті мүмкіндіктерін күшейту үшін бухгалтерлік есеп әдістемесін белгілі бір түрлендіру қажет деп есептейміз. Біздің ойымызша, бухгалтерлік есеп пен есеп берудің коммуникативті мүмкіндіктерін кеңейту бухгалтерлік есеп процедураларын көп сатылы модельдеу арқылы ғана мүмкін болады. Модельдеудің бірінші деңгейі одан әрі есеп беруге негізделетін негіз болып табылады. Бұл деңгейде орналасқан әдіс элементтері өзара тығыз байланысты.

Модельдеудің бірінші және екінші деңгейлері бір-бірімен корреляцияланады: шоттар жүйесі есеп регистрлерінің логикалық және мазмұндық жағын белгілейді. Екінші кезең әдістемелік үлгілердің екі тобын қамтиды: бухгалтерлік есеп шоттары бойынша шаруашылық операцияларды көрсету үлгілері және қаржылық нәтижелерді анықтау үлгілері. Модельдердің бірінші тобы экономикалық қызмет фактілерін статикалық бейнелеуге бағытталған болса, модельдеудің екінші кезеңі ұйымда болып жатқан динамикалық процестердің көрінісі болып табылады [4].

Модельдеудің үшінші деңгейі әдістің бір элементі – баланс арқылы көрсетіледі. Модельдеудің төртінші деңгейі алдыңғы кезеңдерде алынған және өңделген ақпаратты жинақтайтын бухгалтерлік есеп

беру болып табылады [2]. Жоғарыда айтылғандардың негізінде халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес ұлттық бухгалтерлік есеп жүйесінің сапалы көшуін жақсарту үшін, біздің ойымызша, бухгалтерлік есеп процедураларын көп сатылы модельдеу арқылы бухгалтерлік есеп әдістемесін түрлендіруге бағытталған шараларды жүзеге асыру қажет.

Соңғы жылдары қызметтің түрлі салаларында, атап айтқанда бухгалтерлік есепте озық ақпараттық технологияларды пайдалану мәселесі неғұрлым маңызды болды. Осыған байланысты бухгалтер кәсібінің даму перспективалары туралы мәселе туындады: ол біртіндеп еңбек нарығынан кете бастайды ма, әлде оның дамуында жаңа кезең басталады ма.

Қоғамдық өмірдің факторы ретінде ақпарат рөліндегі түбегейлі өзгерістер әлеуметтік-экономикалық дамудың мега-тренді ретінде құнды құрудың материалдық емес факторлары, жаңа бизнес-процестер мен ақпараттық ортаның жұмыс істеуінің сандық технологиялары басым білім экономикасын қалыптастыруды анықтады.

Бұл тұрғыда экономикалық процестерді басқаруды ақпараттық қамтамасыз ету жүйесіндегі бухгалтерлік есептің рөлі мен орнын қайта қарастыру мәселелері өзекті болып отыр, өйткені оның функционалы дәстүрлі түрде шаруашылық жүргізуші субъектілердің қызметі туралы экономикалық ақпаратты жинауды, өңдеуді және ұсынуды қамтиды [1].

Күн сайын жаңа технологиялар қоғамдық өмірдің көптеген салаларына еніп келеді.

Бухгалтерлік іс назардан тыс қалмады, енді Ақпараттық технологиялар бухгалтер мамандығымен тікелей байланысты. Мақалада осы мамандықты жаңа, "сандық" жағдайларда өзгерту мәселесі көтеріледі.

Бұл жағдайда пайдаланушыларды кез-келген күрделілік класындағы компьютерлік ақпараттық жүйелерді құруға негіз болатын негізгі ақпараттық технологияларды оқыту өте маңызды.

Бухгалтерлік есептің компьютерлік жүйелерін зерттеу орта кәсіпорынның (мысалы, 1С: Кәсіпорын) масштабты кешенді жүйелерінің мысалында жүргізілуі керек.

Дәл осы жүйелер әмбебап бухгалтерлік ақпараттық технологияларды, соның ішінде бастапқы құжаттарды енгізу және дайындауды, орындау, бухгалтерлік функцияларды, есептерді, анықтамаларды және т.б. қалыптастыруды зерттеуді қамтамасыз етеді [3].

Ұзақ уақыт бойы бухгалтер мамандығы еңбек нарығындағы ең танымал мамандықтардың бірі болып табылады және соңғы бірнеше жыл ішінде ол үлкен өзгерістерге ұшырады, өйткені нарықтық экономикаға көшу бухгалтерлік іске енгізілген жаңа технологиялардың дамуына серпін берді

Бухгалтерлік есеп кез-келген нысанды басқару жүйесінің орталық құрамдас бөлігі болып табылады. Бухгалтерлік ақпаратты басқару шешімдерін қабылдау үшін кәсіпорын қызметкерлерінің әртүрлі санаттары пайдаланады: менеджерлер, экономистер, қаржыгерлер, өндірісті ұйымдастырушылар және т. б.

Есеп беру түріндегі бухгалтерлік ақпарат-бухгалтерлік баланс, бухгалтерлік талдауға қосымшалар — сыртқы пайдаланушыларға-үшінші тарап ұйымдары мен кәсіпорындарына, салық органдарына, билік органдарына, инвесторларға және т.б. көптеген басқару шешімдері бухгалтерлік ақпаратқа байланысты және бухгалтерлік есептің ақпараттық жүйесі басқаруды автоматтандырудың тиімділігіне айтарлықтай әсер етеді.

Бухгалтерлік есеп жүйесінің негізгі элементтерінің бірі екі ішкі жүйенің ақпараттық құрамдас бөлігі болып табылады — басқару және қаржылық есеп. Сондай-ақ, бақылау функциясынан ұйымның цифрлық трансформация нүктелерін жүйелеуге негізделген ақпараттық функцияға қайта бағдарлануды байқауға болады.

Экономикалық ақпаратты жинау мен өңдеудің жаңа сипаттамаларын, әдістерін жасау, сондай-ақ оны сыртқы орта және бизнестің басқа жақтары туралы ақпаратпен интеграциялау қажет [2].

Бухгалтер бухгалтерлік есепті жүргізетін қарапайым қызметкер болуды тоқтатты, соңғы бірнеше жыл ішінде мамандық сол сандық технологияларды енгізу арқылы айтарлықтай өзгерді. Яғни, біз қарастыратын

өзгерістер бухгалтерлік есептің өзіне ғана емес, Бухгалтерлік мамандыққа да қатысты. Көптеген ғалымдар цифрлық экономика жағдайында бухгалтерлік есеп пен есептілік теориясын жаңғырту саласындағы өзгерістердің негізгі бағдарлары мыналар болады деп санайды:

- есепте ұйым қызметінің саласын көрсетуді кеңейту;
- есептің сапасы мен жеделдігін арттыру;
- Жаңа есепке алу объектілерін анықтау және санын ұлғайту;
- Жаңа есепке алу объектілерін бағалаудың инновациялық әдістерін әзірлеу;
- есепке алудың әртүрлі түрлерін біріктіру тәсілдерін қалыптастыру;
- анағұрлым жетілдірілген отандық және шетелдік ақпараттық технологияларды пайдалану;
- бухгалтерлік есепті дамытудың теориялық, әдістемелік және қолданбалы аспектілерін әзірлеу [5].

Зияткерлік адами капитал, кәсіпкерлік қызмет, клиенттік база, инновациялық өнімдер, ҒЗТКЖ нәтижелері, РИД және т.б. сияқты жаңа есепке алу объектілерін бағалау мүмкіндіктерін зерделеуге ерекше назар аудару қажет. [3]. Бухгалтерлік есеп жүйесіне экономикалық емес сипаттағы деректердің тартылуы байқалады. Бұлтты технологиялар, ашық технологиялық платформалар, электрондық анықтамалық-ақпараттық жүйелер, бірыңғай халықаралық форматты құру және XBRL электрондық түрдегі қаржылық есептіліктің мазмұны сияқты IT-технологиялардың жаңа әзірлемелері іске асырылуда. Бұл кәсіпорынның ішкі бизнес-процестері мен сыртқы ортаның жай-күйін айқындайтын деректер интеграцияланатын бухгалтерлік есептің ұлттық жүйесін құруға мүмкіндік беретіні анық.

"Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы" заңда бухгалтердің кәсіби қызметінің мақсаты белгіленген[1]. Осы мақсатқа сәйкес бухгалтер есеп саясатын қалыптастыратын, жаңа міндеттер қоятын, басқарушылық шешімдерді ақпараттық қамтамасыз етумен айналысатын терең талдаушы болуы керек. Бұл мақсатты "мүдделі пайдаланушылар үшін экономикалық шешімдерді әзірлеу үшін

қажетті есепке алу-бақылау және талдамалық ақпаратты қалыптастыру" деп қалыптастыру дұрысырақ болады деп санаймыз.

Еңбек нарығы соңғы жылдары бухгалтерлерге деген тұрақты сұраныстың жоғары деңгейіне ие. Өзінің кәсіби деңгейін арттырғысы келетін бухгалтерлердің саны айтарлықтай өсуде, бұл осы тарихи мамандықтың болашағының кепілі болып табылады - бухгалтерлердің біліктілік деңгейінің өсуі, кәсіптің дамуының оң үрдісі [6].

"Цифрлық экономика" заманауи бухгалтердің мүмкіндіктерін кеңейтеді, есептің сапасы мен жеделдігін арттырады; есептің әртүрлі түрлерін интеграциялаудың заманауи инновациялық тәсілдерін қалыптастырады; бухгалтерлік есепті дамытудың теориялық, әдістемелік және қолданбалы аспектілерін әзірлеуге мүмкіндік береді; осы мамандарға қажетті құзыреттер шеңберін арттырады [4].

Нарықты дамыту процесінде туындайтын жұмыс берушілердің жаңа қажеттіліктері жоғары оқу орындарының жаңа білім беру бағдарламалары мен кәсіптік стандарттарды енгізу, біліктілікті арттыру, кәсіби қызметте цифрлық экономиканың соңғы жетістіктерін пайдалану, озық ақпараттық технологияларды енгізу және экономикалық ақпаратты қайта өңдеудің жаңа техникалық құралдарының пайда болуымен белгіленген ғылыми - техникалық прогресс нәтижелерін енгізу қажеттілігін негіздейді.

Барлық салаларды жылдамдатып және қамтып отырған техникалық прогресс жағдайында әртүрлі кәсіп өкілдері меңгеруі тиіс құзыреттерге сұрау салудың өзгерістері айқын көрінеді. "Цифрлық экономика" ұлттық жобасын іске асыру 2023 жылға қарай "Цифрлық профиль" инфрақұрылымы құрылады, яғни "мемлекет, азаматтар, коммерциялық және коммерциялық емес ұйымдар арасында ақпарат алмасу үшін платформа құрылады" деп болжайды [5]. Деректер жинау, ақпарат дайындау және есеп беруді бақылау процесінде үлкен өзгерістер болатыны анық, қазіргі уақытта жеке тұлғалар мен ұйымдар әртүрлі органдарға ұсынады.

Өзгерістер әр түрлі қызмет салаларына әсер етеді және біз көріп отырғанымыздай бухгалтерлердің жұмысына айтарлықтай әсер етеді. Қазіргі уақытта ақпаратты жинау және өңдеу саласындағы жасанды интеллекттің жеңісі-бухгалтерлік есеп негіздеріне біз оны қалай елестететініміз және ол қазір қандай екендігі туралы негізгі қауіп: ақпаратты толық емес немесе дұрыс көрсетпеу және түсіндіру қаупі бар автоматтандыру, оны қажетті бағытта түзетуге тырысу және сонымен бірге күнделікті үлкен көлемде, монотонды операциялар. Электрондық құжат айналымы, бақылау органдарына ақпарат беру арқылы онлайн-есептеулер және есептілікті тапсыру үшін электрондық порталдың орнына батыл келіп түсуде [6].

Келесі қадам-бұл салықтар бойынша есеп беру және есеп айырысу ұйымдары емес, ал салық органдары олар үшін қол жетімді және робот барлық төлемдерді қатесіз есептейтін мәліметтер бойынша есептелген салықтарды төлеу туралы түбіртек жібереді. Шындығында, бұл одан да оңай болуы мүмкін, салық сомалары ұйымдар мен кәсіпкерлердің шоттарынан акцептсіз есептен шығарылады. Жасанды интеллекттің бухгалтерлік есептің ескірген әдістерін жеңуімен қатар, әдебиетте сипатталған басқа да трендтер бухгалтерлік істің өзгеруіне әсер етеді [2].

Олардың ішіндегі ең маңыздылары - "темекі шегу" немесе маржаның төмендеуі [7], "ықтималдылықтың" "сенімділіктен" басым болуы.

Ұзақ уақыт бойы бухгалтер мамандығы еңбек нарығында ең қажетті мамандықтардың бірі болып табылады және соңғы бірнеше жылда ол елеулі өзгерістерге ұшырады, өйткені нарықтық экономикаға көшу бухгалтерлік іске енгізілген жаңа технологиялардың дамуына серпін берді. Мақала тақырыбының атауында "Сандық экономика" деген тіркес бар, негізгі бөлікке кіріспес бұрын мұны толығырақ түсінген жөн.

Соңғы уақытта техникалық прогресс қоғамдық өмірдің барлық салаларына енгені құпия емес, кәсіпорындар мен ұйымдардың экономикалық бөлімдері де назардан тыс қалмады, ҒТБ техникалық базаға

айтарлықтай әсер етті. Бухгалтерлік есеп қызметкерлерінің басым көпшілігі. Дүниежүзілік Желінің деректерін бухгалтерлік есепті тиімді жүргізу және бірнеше минут ішінде белгісіз болған нәрсені білу үшін пайдаланады.

Енді бухгалтер бухгалтерлік есепке қатысты жаңалықтарды көрсететін журналдың келесі шығарылымын күтудің қажеті жоқ, желіге кіріп, жаңартуларды бірден көру жеткілікті, бұл жұмысты жеңілдетеді және журналдарды қайта оқудан гөрі маңызды істер үшін уақытты босатады. Соңғы жылдары қызметтің түрлі салаларында, атап айтқанда бухгалтерлік есепте озық ақпараттық технологияларды пайдалану мәселесі неғұрлым маңызды болды.

Осыған байланысты бухгалтер кәсібінің даму перспективалары туралы мәселе туындады: ол біртіндеп еңбек нарығынан кете бастайды ма, әлде оның дамуында жаңа кезең басталады ма. Бүгінгі таңда экономикалық операцияларды есепке алуды тікелей жүргізуге көмектесетін және бухгалтердің жұмыс орнынан шықпай-ақ біліктілігін арттыруға мүмкіндік беретін әртүрлі жүйеленген бухгалтерлік бағдарламалар мен анықтамалық-құқықтық жүйелерді пайдаланбайтын бухгалтер таба алмайсыз.

Мысалы, "Главбух" және "СКБ Контур" сияқты жүйелер белгілі бір сомаға біліктілікті арттыру туралы сертификат алуға мүмкіндік береді, бұл ретте бухгалтерге немесе бухгалтерлік есеп туралы көбірек білгісі келетін кез келген адамға әртүрлі күрделілік деңгейіндегі бірнеше бағдарлама ұсынылады. Осылайша, бұл жағдайда тәжірибеші бухгалтерлерге бухгалтерлік есеп дағдыларын жетілдіру және жаңа тәжірибе мен білім алу үшін басқа қалаларға сапар шегуге уақытты жоғалтпауға көмектесетін бірнеше жүйе бар, бұл Бухгалтерлік есеп сапасы мен тұтастай алғанда кәсіпорынның жұмысына тікелей әсер етеді.

Бұл өз кезегінде бухгалтерлік бөлімнің тиімділігіне, басқарушылық шешімдер қабылдауға және тіпті ұйымның пайдасына әсер етеді.

Сонымен қатар, бухгалтер бухгалтерлік

есепті жүргізетін қарапайым қызметкер болуды тоқтатты, мамандық соңғы бірнеше жылда бірдей сандық технологияларды енгізу арқылы айтарлықтай өзгерді. Яғни, біз қарастыратын өзгерістер бухгалтерлік есептің өзіне ғана емес, Бухгалтерлік мамандыққа да қатысты.

Бүгінгі таңда бухгалтерлік есепті әр ұйым жүргізеді және бухгалтердің міндеттерінің тізімі көбінесе әр нақты компанияға байланысты болады. Бухгалтердің кең ауқымды міндеттері бар, атап айтқанда, оның иығына жатады құрастыру, бастапқы құжаттама, бақылау, оның дұрыстығын, есеп өңдеуге дайындау, сондай-ақ әзірлеуге қатысу және жүзеге асыру іс-шаралар, сақтауға бағытталған қаржылық тәртіпті және ұтымды пайдалану ресурстар.

Сондай-ақ бухгалтер қызметкерлердің жалақысын есептеуге, азаматтық шарттар мен жеке табыс салығы бойынша төлемдерге, салық және басқару есебін жүргізуге жауап береді, ол ҚР қорлары мен салық инспекциясына салық есептілігін жасап, тапсырады және салық төлемдерін барынша азайтады. Сонымен қатар, бухгалтер көбінесе лауазымдық нұсқаулықта көрсетілмеген міндеттерді орындайды, кейде оған басқа бухгалтерлердің жұмысы жүктеледі, жұмыс орындарын үнемдейді.

Бұдан басқа, бухгалтер бухгалтерлік есептіліктің ішкі және сыртқы пайдаланушыларын қажетті салыстырмалы және сенімді бухгалтерлік ақпаратпен қамтамасыз етуге міндетті. Жақында бухгалтерді жоғарыда аталған жұмыс түрінің бір бөлігінен босататын бухгалтерлік есеп пен салық есебін толығымен автоматтандыру мүмкіндігі пайда болады деп саналады, бірақ сіз әлі де кәсіпорынның қаржылық жағдайына талдау жасауыңыз керек, бірақ содан кейін бұл әлдеқайда көп уақытты алады және талдау нәтижелерінің сапасы жоғары болады.

Жақында зерттеу жүргізілді, бұл қаржы директорларынан (бұл бас бухгалтердің мансаптық сатысының келесі сатысы) көбірек ақпарат қажет екенін көрсетті, бұл қаржы менеджеріне компания туралы түсінікті және қол жетімді тілде айта білу,

сонымен қатар жай ғана талдайтын адамға қарағанда іскери серіктес болу міндетін қалыптастырады. Сондықтан

бухгалтерлік есептің міндеті болашақты болжау және қажетті шешімдер қабылдау, тәуекелдерді өлшеу және өткенді түсіндірмеу үшін деректерді өңдеуде көп. Компьютерлік сауаттылық әрдайым сұранысқа ие болатын негізгі дағдыға айналатынын атап өткен жөн.

Ernst & Young британдық аудиторлық-консалтингтік компаниясы осылай санайды. Тек осы тәсілмен, оның пікірінше, сіз қалаған нәтижеге қол жеткізе аласыз және дамып келе жатқан бухгалтер кәсібіне қажет маман ала аласыз. "Кәсіби стандарттардың қазіргі редакциясында көрсетілген.

Кәсіби қызметтің мақсаты" бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы " заңда көрсетілгенге нақты сәйкес келеді.

Бұл тек қаржылық есепті реттеу және қаржылық есептілікті қалыптастыру туралы. Бұл нақты бухгалтердің барлық функциялары емес. Бухгалтер, ең алдымен, есеп саясатын қалыптастырып қана қоймай, жаңа міндеттер қойып қана қоймай, сонымен қатар әртүрлі себептер бойынша басқарушылық шешімдерді ақпараттық қамтамасыз етумен айналысатын терең талдаушы болуы керек.

Бұл мақсатты басқаша қалыптастыру дұрысырақ болады, мысалы, "мүдделі пайдаланушылар үшін экономикалық шешімдерді әзірлеу үшін қажетті есепке алу-бақылау және талдау ақпаратын қалыптастыру" біз дилеммадан бас тартуымыз керек, бұл бастапқы: кәсіби стандарттар немесе оларға бейімделуі керек білім беру бағдарламалары.

Әлбетте, оларды үйлестіру қажет", осылайша, соңғы жылдары бухгалтер мамандығы еңбек нарығында ең сұранысқа ие болып қала береді. Соңғы уақытта кәсіби деңгейін көтергісі келетін бухгалтерлердің саны тұрақты өсуде. Шын мәнінде, бұл мамандықтың болашағы — бухгалтерлердің төмен біліктілік деңгейлерінен жоғары деңгейге ауысуы, бұл мамандықтың дамуындағы оң үрдіс.

"Цифрлық экономика", "білім экономикасы" жағдайында бухгалтер мен аудитордың мүмкіндіктері кеңейіп, осы

мамандарға қажетті құзыреттер ауқымы өсуде. Жұмыс берушілердің қажеттіліктері бухгалтерлік есеп, талдау және аудиттің өзекті мәселелерін шешуге бухгалтерлерді даярлауды күшейтуді қажет етеді.

Бұл үшін жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламалары мен кәсіптік стандарттарды үйлестіру ғана емес, сондай-ақ оқу процесінде экономикалық ғылымның соңғы жетістіктерін пайдалану, біліктілікті жүйелі түрде арттыру, сондай-ақ кәсіптік этика нормаларын мінсіз сақтау қажет.

Сонымен қатар, жоспарлы және жоспардан тыс салықтық тексерулер бар, олар барлық бухгалтерлік құжаттарды, соның ішінде бастапқы құжаттарды талап етуі мүмкін. Компьютерлік бағдарламалардың техникалық мүмкіндіктері ұйымның бухгалтерлік есептілігінде бастапқы құжаттың деректерінде жазылған экономикалық өмір фактісінің әсерін бір секундқа азайтуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, дәл сол секунд ішінде компания менеджерлері осы өзгеріске байланысты осы есептіліктің деректерін талдау нәтижелерінің динамикасын көре алады.

Бұл тұтастай алғанда кәсіпорында да, оның қызметінің нақты бағыттары аясында да жағдай динамикасын жедел бағалау мүмкіндігін түбегейлі өзгертеді.

Бухгалтерлік есеп және салық салу саласындағы инновациялық бағдарламаларға мыналарды жатқызуға болады: — 1С: Бухгалтерия — ҚР-да ең көп таралған бухгалтерлік бағдарлама болып табылатын әмбебап бухгалтерлік бағдарлама.

"1С: бухгалтерияны" бухгалтердің өзі өз кәсіпорнындағы бухгалтерлік есептің ерекшеліктеріне, заңнама мен есептілік нысандарындағы кез келген өзгерістерге бейімдей алады.

Әдебиеттер:

1. "Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 01.01.2022 ж. өзгерістер мен толықтырулармен https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30092011&
2. Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы Қазақстан Республикасының Салық кодексі (01.03.2022 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен) [/https://online.zakon.kz/document/?doc_id=36148637&](https://online.zakon.kz/document/?doc_id=36148637&)
3. Бухгалтерлік есеп в. П. Проскурина 2020г баспасы Lem [/http://lem.kz/publishing-house/catalog/author=Proskurina-V-P/buhgalterskij-uchet-i-nalogooblozhenie/166](http://lem.kz/publishing-house/catalog/author=Proskurina-V-P/buhgalterskij-uchet-i-nalogooblozhenie/166)
4. Сұлтанова, Б. б. Бухгалтерлік есеп негіздері: оқу құралы – Алматы, 2019 (http://lib.gup.kz/CGI/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=AF_PRINT&LNG=&P21DBN=AF&S21CNR=&)
5. Бухгалтерлік есеп шоттарының 2020 жылғы 23 мамырдағы № 185 /үлгі жоспары <https://pro1c.kz/articles/mezhdunarodnye-standarty-finansovoy-otchetnosti/tipovoy-plan-schetov-s-2019-goda/>

References:

1. "Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 01.01.2022 ж. өзгерістер мен толықтырулармен https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30092011&
2. Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы Қазақстан Республикасының Салық кодексі (01.03.2022 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен) [/https://online.zakon.kz/document/?doc_id=36148637&](https://online.zakon.kz/document/?doc_id=36148637&)
3. Бухгалтерлік есеп в. П. Проскурина 2020г баспасы Lem [/http://lem.kz/publishing-house/catalog/author=Proskurina-V-P/buhgalterskij-uchet-i-nalogooblozhenie/166](http://lem.kz/publishing-house/catalog/author=Proskurina-V-P/buhgalterskij-uchet-i-nalogooblozhenie/166)
4. Сұлтанова, Б. б. Бухгалтерлік есеп негіздері: оқу құралы – Алматы, 2019 (http://lib.gup.kz/CGI/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=AF_PRINT&LNG=&P21DBN=AF&S21CNR=&)
5. Бухгалтерлік есеп шоттарының 2020 жылғы 23 мамырдағы № 185 /үлгі жоспары <https://pro1c.kz/articles/mezhdunarodnye-standarty-finansovoy-otchetnosti/tipovoy-plan-schetov-s-2019-goda/>

Сведения об авторах

Құрманбаева Сәуле Тәңірбергенқызы

Лауазымы: Экономика магистрі, аға оқытушы «Бизнес және басқару» кафедрасы. Alikhan Bokeikhan University

Пошталық мекен-жайы: 071400, Қазақстан Республикасы, Абай облысы, Семей, Шәкәрім көшесі 20- 198

Ұялы. тел: +7 7778568797

E-mail: e-mail.ru: kurmanbaeva1968@mai.ru

Қурманбаева Сауле Танирбергеневна

Должность: магистр Экономики, ст/преподаватель кафедры «Бизнес и управление» Alikhan Bokeikhan University

Почтовый адрес: 071400, Республика Казахстан, г.Семей, проспект Шакарима 20 кв 198

Сот. тел: +7 7778568797

E-mail: e-mail.ru: kurmanbaeva1968@mai.ru

Kurmanbaeva Saule Tanirbergenovna

Position: Master of Economics, Senior Lecturer of the Department of Business and Management

Alikhan Bokeikhan University

Postal address: 071400, Republic of Kazakhstan, Semey, Shakarim Avenue 20, sq. 198

Honeycomb. tel: +7 7778568797

E-mail: kurmanbaeva1968@mai.ru

Садықова Айгүл Нұрғазықызы

Лауазымы: Экономика магистрі, аға оқытушы «Бизнес және басқару» кафедрасы Alikhan Bokeikhan University

Пошталық мекен-жайы: 071401, Қазақстан Республикасы, Абай облысы, Семей. Восточный сол жақ кенті 481

Ұялы. тел: +7 777 0795689

E-mail: nurgazynovnaa@mail.ru

Садықова Айгүл Нурғазыевна

Должность: магистр Экономики, преподаватель кафедры «Бизнес и управление» Alikhan Bokeikhan University

Почтовый адрес: 071401, Республика Казахстан, Абайская область, поселок Восточный левый 481

Сот. тел: +7 7770795689

E-mail: nurgazynovnaa@mail.ru

Sadykova Aigul Nurgazievna

Position: Master of Economics, Lecturer of the Department of Business and Management Alikhan Bokeikhan University

Postal address: 071401, Republic of Kazakhstan, Abai region, Vostochny levy settlement 481

Cell. tel: +7 7770795689

E-mail: nurgazynovnaa@mail.ru